

Referat

Til medlemmer af Det Grønne Råd på Frederiksberg (DGR)

07.04.2025

Sagsbeh: SP/PT

By-, Kultur- og Miljøområdet

Rådsmøde mandag den 24. marts 2025, kl. 14:00 – 16:00

Mødested: Frederiksberg Rådhus, lokale 4.054-56

Mødedeltagere:

Frederiksberg Kommunalbestyrelse

Formand for Miljø- og Trafikudvalget,

Formand for Det Grønne Råd

Jan E. Jørgensen (JEJ)

Kommunalbestyrelsesmedlem

Anders Storgaard (AS) - *afbud*

Danmarks Naturfredningsforening

Lokalkomiteen for Frederiksberg

Lisbeth Snoager Sloth (LSS)

Friluftsrådets Kredsrepræsentation

Casper P. R. Mortensen (CPRM)

Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse

Martin Zerlang (MZ) – *afbud*

Cyklistforbundet, Frederiksberg Lokalafdeling

Jette Gotsche (JG) - *Afbud*
i stedet Jørgen Badsberg

Dansk Ornitologisk Forening

Lokalkomiteen for Frederiksberg

Thyge Enevoldsen (TE)

Fonden for Træer og Miljø

Hans Erik Lund (HEL)

Danmarks Jægerforbund

Hanne Hauer (HH)

Foreningen for Bygnings-og Landskabskultur på Frederiksberg FBLF

Ditte Thye (DT)

Spejderne på Frederiksberg

Alice Giltoft (AG)

Frederiksberg Erhverv

Christian Jensen (CJ) – *afbud*

NOAH

Inger Vedel (IV)

Klimabevægelsen i Danmark

Morten Ammitzbøll (MA)

Frederiksberg Kommune:

Afdelingschef Vej, Park og Miljø
Stadsgartner
Projektleder, landskabsarkitekt
Enhedschef, Byliv og Drift
Enhedschef, Klima og Miljø
Teamkoordinator, Klimatilpasning
Naturvejleder
Naturvejleder

Katrine Aare Langer (KAL)
Stine Poulsen (SP)
Pernille Thomsen (PT)
Susanne Viuf (SV)
Marie Jørgensen (MJ)
Jacob Dahl-Hesselkilde (JDH)
Manja Kofoed Jensen (MKJ)
William Brenner Larsen (WBL)

Dagsorden

1. Velkomst og godkendelse af referat
2. Meddelelser fra formanden
3. Klimaplan
4. Harrestrup Å kapacitetsprojekt
5. Fredningsforslag for Solbjerg Parkkirkegård
6. Aktuelle fredningssager
7. Udviklingsplan for Grøndalen, Grøndalsengen og Femte Juni Plads
8. Besigtigelsestur
9. Naturvejledning
10. Eventuelt
11. Næste møde

Kl. 14.00

Vedr. dagsorden pkt. 1: Velkomst og godkendelse af referat

Jan E. Jørgensen bød velkommen til rådet.

Bemærkninger til referat fra møde d. 30. september 2024 blev gendrøftet:

Vedrørende høringsnotat for Pladsen bag rådhuset, fra afsnit 5 side 5 svarede JEJ, at der normalt laves høringsnotater i forbindelse med høringer. For Pladsen bag rådhuset blev der beklageligvis ikke lavet høringsnotat. Sidste sætning i 2. afsnit på side 6 udelades.

Bemærkninger til det seneste referat fra mødet den 2. december 2024:

HH: Vedrørende dagsordenspunkt 3, Besigtigelsestur til Hospitalshaven: Hvordan gøres biofaktoren op? SP: I forbindelse med proces for Kommuneplan 2025 udarbejdes der et beregningsværktøj for biofaktor. Forvaltningen vil gennemgå det for rådet, når kommuneplanen er vedtaget og værktøjet er klar.

Referatet lægges op på Frederiksberg Kommunes hjemmeside.

Det blev aftalt, at referaterne fremover skal tilstræbes sendt ud senest 14 dage efter mødet, og at de udarbejdes som kortere beslutningsreferater.

Kl. 14.10

Vedr. dagsorden pkt. 2: Meddelelser fra formanden

Jan E. Jørgensen havde ingen meddelelser.

Kl. 14.15

Vedr. dagsorden pkt. 3: Klimaplan

Enhedschef Marie Jørgensen orienterede om status for Klimaplanen, herunder at strategien er godkendt, de konkrete målsætninger og arbejdet frem mod godkendelse af handlingsplanen.

Klimaplanen består af en strategi og en handleplan.

Klimaplanen bygger på to ben: 1) CO₂-reduktion, 2) Klimatilpasning

Den bygger på beregninger og analyser, 3 temadrøftelser på politisk niveau (bl.a. ambitionsniveau) og inddragelse af aktører (erhverv, uddannelsesinstitutioner, råd, K&F (nøgleaktører)).

Målsætninger for CO₂-reduktioner:

2030: Klimaneutral 100% reduktion i forhold til 2005.

2040: 107% (nettonegativ) reducerer med reelle reduktioner indenfor kommunen 92% og 15% gennem CO₂ fangst

2050: 110% 95% resten CO₂- fangst.

Ny vision for forbrugsudledninger – er nyt i forhold til tidligere. "Frederiksberg Kommune viser vejen gennem reduktion af egen påvirkning".

6 søjler i klimaplan 2025:

- Energiforsyning,
- Bolig og by, - bevare frem for at rive ned og bygge nyt, energioptimering
- Mobilitet, - udledninger fra transportsektoren skal reduceres, ændringer af vaner og omstilling af trafik
- Borgernes og virksomhedernes forbrug - dialog med erhvervslivet, affaldssortering betyder ressource i stedet for affald, grøn dannelse (Børn og unge)
- Kommunen som virksomhed. Energieffektiviseringer, el-køretøjer mv.
- Klimatilpasning - robusthed mod skybrud og indvirkning af tørke (varmeø-effekt).

Rådets spørgsmål og bemærkninger:

DT: er den vedtaget eller er der en proces? MJ: Vi er i gang med finpudsning og in-put modtages gerne.

CPRM: Vi skal starte tidligere, inspirere til udeliv og have børn til at cykle og bedre udearealer for de små. Hvordan tilrettelægger vi vores udetid, som borgere, instituti-oner, skoler, m.fl. MJ vil gerne gribe inputtet og fortsætte dialogen om dette.

MA: Der kommer en energistrategi. MJ: Ja, og der bliver bl.a. set på biomasse.

HEL: Flis og træer er naturens egen energi. Vores skovareal er øget. Bedre end benzin.

Kl. 14.35

Vedr. dagsorden pkt. 4: Harrestrup Å kapacitetsprojekt

Teamkoordinator Jacob Dahl Hesselkilde orienterede kort om status. Frederiksberg Kommune har i samarbejde med København, HOFOR og Frederiksberg Forsyning ud-arbejdet et ideoplæg for Fremtidens Grøndalspark, hvoraf Grøndalsengen er en del af.

MTU behandler sagen med idéoplægget den 5/5-25.

Projektet er en del af Harrestrup Å kapacitetsprojekt, om at skybrudssikre oplande-ne til Harrestrup Å, herunder Grøndalsparken. Projektet omfatter ideer til opmagasi-nering af skybrudsvand mm.

10 kommuner og fire forsyningsselskaber er gået sammen om fremtidens Grøndal-spark.

Der var 2 skybrud sidste år ved Vagtelvej og Godthåbsvænget, med store over-

svømmelser til følge.

Opmagasiner af skybrudsvand i parken. Projektet anlægges efter en 100-årshændelse. Vand fra Hospitalshaven vil også i fremtiden blive ledt til Grøndalsparken.

Det giver udfordringer ved Toglegepladsen, da den ligger lavest, og derfor er der set på forskellige scenarier. I stedet for den foreslåede løsning med et dige på indersiden af legepladsen, er der set på en alternativ løsning med et dige (50 – 100 cm) på ydersiden for at beskytte legepladsen.

Projektet skal håndtere cirka 6.000 m³ på arealet og 74.000 m³ i Grøndalsparken. KK's ideoplæg behandles politisk den 31. marts 2025, da de arbejder med supplerende tiltag: cykelsti, rekreative elementer og genåbning af å (bliver et teknisk anlæg, der vil opleves rekreativt).

Jacob vil fortælle mere om projektet om et års tid, når det bliver mere konkret.

På Frederiksberg lægges der op til ikke at arbejde med åbent vandforløb, bl.a. grundet det lave terræn, men det undersøges, om der kan indarbejdes et vandhul i slægtskab med det i Grøndalen.

Rådets spørgsmål og bemærkninger:

TE: Spørgsmål til vandretningen på planen. JDH: Godt set. Tanken i projektet er, at man vender retningen, men det ligger ikke helt fast.

HH: Nævner en tidligere åben grøft ved Vagtelvej, som nu er i et betonrør. TE svarer at det er korrekt, at den er rørlagt.

JDH oplyste at den rørlagte grøft i Grøndalsengen forventes omlagt inden for ca. 1 år.

Kl. 14.45

Vedr. dagsorden pkt. 5: Fredningsforslag for Solbjerg Parkkirkegård

Enhedschef Susanne Viuf orienterede om baggrunden for fredningsforslaget, dets elementer og foreslåede bestemmelser samt den videre proces.

I budget 2024 politisk blev det besluttet at arbejde for en fredning af Solbjerg Parkkirkegård. Forslaget er udarbejdet i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening og Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur på Frederiksberg. Ved udarbejdelse af forslaget er der hentet inspiration i fredningsforslaget for Assistens Kirkegård i Københavns Kommune.

Fredningsforslaget for Solbjerg Parkkirkegård blev godkendt den 27. januar i år af Kommunalbestyrelsen, og forslaget kan ses i sin helhed her, punkt 15: [Kommunalbestyrelsen 2022-25 - Kommunalbestyrelsens mødesal](#)

Begrundelse for ønske om fredning:

Bevaring af kirkegården som grønt åndehul, botaniske, landskabelige og biologiske værdier, kulturelle og historiske værdier, museale og rekreative værdier.

Forslaget muliggør fortsat klimatilpasning og den vedtagne udviklingsplan, samt evt. ombygninger/tilbygninger af den gule gård.

Proces:

Forslaget er sendt til godkendelse hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vand-miljø (SGAV). Forslaget skal derefter sendes til Fredningsnævnet for København.

Fredningsnævnet sender forslaget i høring.

SV takker for godt samarbejde til DN og FBLF.

Rådets spørgsmål og bemærkninger:

DT: Assistens Kirkegård blev først fredet efter en klage, da Fredningsnævnet i første omgang ikke vurderede at kirkegården var et fredningsemne.

HEL: Stillede spørgsmål til gravfred og hvordan kirkegården ellers er beskyttet af kirkegårdslovgivningen. SV uddybede dette.

TE: Mindede om at forvaltningen ville have nedlagt dele af kirkegården tidligere (i 2020), men at det blev afvist af Kirkeministeriet, grundet at der fortsat var aktive gravsteder.

Kl. 15.00

Vedr. dagsorden pkt. 6: Aktuelle fredningssager

Stadsgartner Stine Poulsen orienterede om aktuelle sager i forbindelse med fredninger på Frederiksberg, herunder ansøgte dispensationer.

Der har været flere ansøgninger om dispensationer til fredninger:

Haveforeningen Dalgas, et stykke af den grønne sti, som ligger inden for det fredede område, ønskes gravet op af Frederiksberg Kommune i forbindelse med et skybrudsprojekt. Der er udarbejdet en habitatvurdering med hjælp fra biolog. I projektet åbner man stien, ligger rør ned og retablerer efterfølgende.

Landbohøjskolens Have, afgangende rektor ønsker en buste opstillet i haven og ikke indenfor som tidligere rektorer. SP har vurderet, at det ligger inden for fredningsbestemmelserne. Den anerkendte billedhugger, Hein Heinesen, skal udarbejde busten.

Fredning af Frederiksberg Have og Søndermarken, Magelæg ønskes mellem Zoologisk Have og Slots- og Kulturstyrelsen. Tidssvarende servicevej til dyrefolde, forskønnelse mod Frederiksberg Have og ny stald. Der er tale om små justeringer og et nulregnskab.

Øvrig information til rådet:

Haveselskabets Have overdrages til Slots- og Kulturstyrelsen i juni 2025, sammen med Paradehuset og Brøndsalen. Har tidligere været lejet af Haveselskabets Have igennem mere end 100 år. Fremover skal SLKS forvalte og drifte have og bygninger. Det forventes ikke at medføre de store ændringer, udover at det vil være andre gartnere der passer det. Haven er omfattet af fredningen for Frederiksberg Have.

Kommentarer til overdragelsen:

JEJ spørger til Frederiksberg Kommunes inddragelse i den fremadrettede forvaltning og brug af haven og beder forvaltningen undersøge dette. HEL er enig i dette.

TE supplerede med at oplyse, at MTU behandler forslag om fredning af Tuborg-labyrinten og at arbejdet med udviklingsplanen for Grøndalsengen, Grøndalen og Femte Juni Plads vil skulle sendes til Fredningsnævnet.

Kl. 15.05

Vedr. dagsorden pkt. 7: Udviklingsplan for Grøndalen, Grøndalsengen mv.

Projektleder Pernille Thomsen orienterede om arbejdet med udviklingsplan for Grøndalen, Grøndalsengen og Femte Juni Plads, og indsatser der kan forbedre de landskabelige, biologiske og rekreative forhold. Der orienteredes også om Københavns Kommunes udkast til udviklingsplan for Grøndalsparken og høringssvar til denne.

Der har været foretaget analyser på stedet, af såvel de landskabelige, biologiske og de rekreative værdier, med henblik på at fastlægge bevaringsværdier og potentialer for udvikling. Forvaltningen har fået hjælp af specialister på området.

Der bliver tale om mindre greb, da området allerede er ret programmeret.

Den videre proces er orientering og drøftelse med naboer og høring af høringsberet-tigede i henhold til fredningen. Sagen forventes forelagt for MTU til oktober 2025.

KK har lavet en ny udviklingsplan for deres område omkring årsskiftet 2024/2025. Frederiksberg Kommune har givet bemærkninger hertil, hvor hovedpunkter blev gennemgået.

Rådets spørgsmål og bemærkninger:

TE: Husk korridorer særligt af hensyn til fuglelivet.

DT: Inddrag Foreningen for Bygning og Landskabskultur på Frederiksberg i høringen.

Kl. 15.20

Vedr. dagsorden pkt. 8: Besigtigelsestur

Stine Poulsen gennemgik foreslåede emner til årets besigtigelsestur:

1. Rolighedsvej Bycampus
2. Grøndalen, Grøndalsengen og Femte Juni Plads
3. Landbohøjskolens Have

Nr. 2 blev valgt med baggrund i det viste oplæg omkring udviklingsplanen.

Besigtigelsesturen bliver den 19. maj, så evt. input fra rådet kan nå at komme med i udviklingsplanen.

JEJ ønsker, at det bliver undersøgt, om rådet kan komme ned og se skybrudsanlæg-get på Femte Juni Plads. SP undersøger det.

Yderligere bemærkninger fra rådet:

LSS: Rolighedsvej Bycampus – jeg har hørt at der er ændringer i forhold til det for-slag, der blev forelagt for rådet. SP undersøger status og orienterer rådet

Kl. 15.30

Vedr. dagsorden pkt. 9: Naturvejledning

Naturvejlederne Manja Kofoed Jensen og William Brenner Larsen orienterede om naturvejledningens aktiviteter og samarbejder.

Alle er velkomne til at tage fat i dem, hvis I har idéer til naturformidling. Naturvejle-derne vil gerne breddet ud på Frederiksberg med formidlingen.

Kontaktoplysninger til naturvejlederne: naturvejleder@frederiksberg.dk og se mere om deres aktiviteter her. [Naturvejlederne på Frederiksberg](#)

LSS supplerede med at sige, at DN er glade for samarbejdet med naturvejlederne, og at DN gerne vil styrke arrangementer for børnefamilierne. DN har 3000 med-lemmer på

Frederiksberg, som får besked om arrangementerne.

FK er trådt ind i natur og miljøssamarbejde med andre kommuner og har bl.a. viden-delt om veteranisering af træer og flagemus. Positivt med udveksling af erfaringer, driftsmetoder mv.

Naturvejlederne samarbejder med Herstedhøje Naturcenter i Albertslund

Kl. 15.45

Vedr. dagsorden pkt. 10: Eventuelt

Udvalget har besluttet placering af 5 mikroskove på seneste møde i Miljø- og Trafik-udvalget den 10. marts 2025, og forslag om samarbejde med 2030 Skov om endnu en mikroskov.

DT: Vil gerne have et punkt på næste dagsorden om en fremtidig model, hvor rådet får forelagt sager, inden de behandles politisk. DT har fremsendt det til SP. Hvordan kan de blive inddraget noget før.

Det blev aftalt at punktet tages op på dagsorden for mødet i september, da mødet i maj er besigtigelsestur.

DT: Vil gerne have oplæg fra møder sendt rundt.

SP: Vi vil gerne imødekomme det. Materialet kan dog være så stort, at det ikke kan sendes. En løsning vil være at indsætte links, i det omfang det er muligt.

HEL: Vi bør kigge tilbage over skulderen. Hvordan har det grønne råd sat deres fin-geraftryk på de seneste fx 10 projekter. Er vi på rette kurs?

Jørgen Badberg fra Cyklistforbundet, der på mødet er suppleant for Jette Gotsche, informerede om at JG stopper som formand den 25. marts 2025. De skal vælge en ny formand. De vender tilbage om ny repræsentation for cyklistforbundet i Det grønne råd.

Vedr. dagsorden pkt. 11: Næste møde

Næste møde afholdes mandag d. 19. maj kl. 14-16. Det bliver en besigtigelsestur til Grøndalen, Grøndalsengen og Femte Juni Plads. Der fremsendes program inden tu-ren.

Følgende rådsmøde afholdes mandag d. 29. september. Kl. 14-16.